

„Näitelawa“

— Esimene —

Eesti teatri-, kunsti- ja kirjanduseajakiri.

□ □ □ □ □ Piltidega. □ □ □ □ □

Wastutawad toimetajad ja wäljaandjad: S. A. Parmi ja Johan Parmi.

— Näitelawa ilmub kord nädalas. —

Tellimise hind:

Aasta peale postiga	5 rbl. — kop.
1/2 " " "	3 " — "
1/4 " " "	1 " 60 "
Aasta peale postita	4 " 60 "
1/2 " " "	2 " 50 "
1/4 " " "	1 " 30 "

Kuulutuste hind:

1 lehekülg	20 rbl.
1/2 "	10 " "
1/4 "	5 " "
1/8 "	3 " "
Nonpareille rida 5 kop. 1/8 lehek. laiuses.	
Aasta, poole aasta ja kuu aja kuulutuste hind kokku leppimise teel.	

Üksik nummer 15 kop. — Adressi muutmise eest 20 kop.

„Näitelawa“ peale tellimisi wõetakse toimetuse kontoris Tallinnas, Harju uul. № 24, vastu.

„Näitelawa“ võib ainult kuu esimesest päewast tellida.

„Näitelawa“ proovinummer saadetakse kahe 7-kopikalise postmargi eest koju kätte.

Neid, kes „Näitelawa“ tellimisi ja kuulutusi oma peale soowivad wõtta, palub toimetus lahkelt teatada.

„Näitelawa“ peale wõetakse tellimisi ja kuulutusi linnades ja maal igas suuremas raamatu-kaupluses vastu. Sealsamas on ka üksikud numbrid saadawal. Jäinemüüjatele protsendid.

Kontor on awatud igal päewal kella 9 homm. kuni kella 6 õht. Pühapäewal, kella 12—2 lõunal.

Kõnetunnid igapäew, kella 12—2. l.

Liht- ja rahakirjade aadr.: гop. Ревель, Редакция „Näitelawa“.

„Näitelawas“ ilmuwad: Algupäralised ja ümberpandud näitemängud. — Kirjeldusd teatri ja kunsti üle. — Arwustused näitemängude ja etenduste üle. — Jutud, laulud, anekdodid tõtt, nalja jne. — Sport. — Tähtsamate kirjanikkude, näitlejate, näitetegelaste jne. elulood ja pildid

„Näitelawast“ wõib aasta jooksul järgmised raamatud kōita: I. Näitemängud. Algupäralised ja ümberpandud. — II. Näitemängukursused. — III. Jutud. Algupäralised ja ümberpandud. — IV. Divertissement. Näitelawal kõlblikud ettekandmiseks: Jutud, kõned, lauld, dialogid, monoloogid, tõtt, nalja jne. — V. Näitelawa ja Elu. Tähtsamate kirjanikkude, näitlejate, näitetegelaste jne. elulood ja pildid. Wäiksemad jutud, laulud, anekdodid, tõtt, nalja jne. — Sport.

„Näitelawa“ annab aasta jooksul mitte wähem kui kolm suuremat ja üheksa wäherat ülema trükiwalitsuse poolt mängimiseks lubatud näitemängu.

„Näitelawa“ toimetus on mitmete Wene- ja wäljamaa teatri-ajakirjatoimetustega ühenuses, et wõimalik oleks uuemate ja paremate näitekirjanikkude töödest ümberpanekuid valmistada.

Peale kohalikkude tegelaste on melle ka weel wäljaspoolt mitu näitekirjandues ja tegewuses wilunud sulemeest rohkeste kaastööd saata lubanud.

Wastutawad toimetajad ja wäljaandjad: S. H. Parmi ja Johan Parmi.

WALITSUSE LUBAGA.

Wäljamaa ja Wenemaa näitemängukursuste eeskujul on awatud

Zallinnas, muusikaseltsi „Pandorini“ saalis

Õhtused teoretika-praktikalised

I. Eesti näitemängukursused.

Järgmise eeskawa järele:

1. Näitemängu ajalugu.
2. Deklameerimine.
3. Diktсион.
4. Miimika.
5. Plastika.
6. Näitemängu tehnika.
7. Grimm.
8. Teoria näitemängus awaldawatate tundmuste üle.
9. Näitemängukostümide pruukimine.
10. Näitejuhi ja näitelavategelaste kohused.
11. Teoria osade õppimise, osade jaotamise, proowid ja näitemängu korralduse üle.
12. Keiserlikkude tearite eeskirjade ja juhatusete sektamine.
13. Arwustajate kohused näitlejate wastu.
14. Teatrikomitee kohuseja tegewus.
15. Eesti keel ja kirjandus.

Teoria ja praktika wilunud jõudude juhatusel.

☛ Kursused täidawad näitekunstikooli aset. ☚

Lähemaid teateid antakse igapäew kella 12—2 l. „Näitelawa“ toim. Iarju u. № 24.

„Näitelewa“ toimetus wõtab oma peale

☛ suuremaid ja wäiksemaid ☚

näitemänguõhtuid, divertissementisid jne. toime panna.

„Näitelawa“

Esimene

Eesti teatri-, kunsti- ja kirjanduseajakiri.

Piltidega.

Sisu:

Meie lugejatele! Diana. P. Saconier jutustus. Kroonika. Tõtt ja nalja. Lydia Koidula. Constance Coclaines. Elulugu. Häbiplekk. L. Anzengruberi külaroman. Divertissement. Näitemängukursused. Kui lähike oli päew... A. Ostrowski ja N. Solowjewi wiiewaatusline kurbmäng. A. ja K. nali ühes waatuses Postikast. Pildid: L. Koidula. C. Coclaines. Arakadunud poeg. Pettepiit.

Meie lugejatele!

Kuigi ajakirja nimi „Näitelawa“ on, siiski pole, nagu lugejad näewad, tema mitte üksinda näitetegelastele, waid kogu Eesti perekondadele, sest peale näitelawaluse sisaldab ta eneses jutustusi, luuletusi, arwustusi ja palju muud, mis iga teinegi perekondlik ajakiri pakub. — Et aga rahwa seas harutihti kaebtusi kuuldu, et näidenditest ja üleüldse ettekannetest puudus olla, ja kuigi neid olemas on, siis on nad enamwähem „ära taotud“, uuemad aga käsikirjades, millede kättesaamine ja korraldamine suurematele hulkadele kulukas ja tülitaw on, — siis teeb, „Näitelawa“ oma ülesandeks suuremaid ja vähemaid näitemängusid, nalja- ja tõesisulisi laulusid, mis ilulugemiseks sündsad, ja teisi ettekandeid laialistele hulkadele kättesaadavaks teha. Edasi tahab „Näitelawa“ rahwa seas igasugust wõeritarwamist ettekannete kohta kaotada ja näitelawalist teadmist pakkuda, kui ta ühe osa

Lydia Jannsen † (warjunimi Koidula).

oma sisust „Näitekoolile“ pühendab, sest seniajani pole Eesti keeles sellesihilist kirjandust peaaegu mitte sugugi olemas. Peale eelnimetatu tahab „Näitelawa“ ilukirjandust etendada, kui ka jutustusi, ja romanisid, skizzesid jne. awaldata, millel kirjandusline wäärtus puududa ei tohi. Kroonikajaoskond toob näitekuu ka teiste kunstide wallast teateid ja arwustusi näitemängude ning ettekannete üle.

Meie lugejatele wõime nii palju juurde lisada, et toimetuse ajakirja ette kiitma ei taha hakata, waid kõik selle jätab ta lugijate hooleks. Toimetusel on see juhtnööriks, et ta rohkem annab kui lubab. — Toimetuse omalt poolt teeb lehe ajanõuetekõrgusel olemiseks kõik, mis iganes wõimalik, ja loodab, et rahwas tööd tellimise ja lugupidamisega toetab.

Diana.

Prantfule kirjaniku P. Sakonier'i jutustus.

Mina sündisin 5. aprillil, 1835. aastal Bre-tagnes, kus minu isa waene kalamees oli, kellel muud warandust ei olnud, kui wana paat, poollagunenud majakene ja mõned wõrgud, mida minu ema igakord, kui ta majatalitusest wähegi mahti sai, suure hoolega parandas. Meid oli kuus last, kelledest mina, kui kõige noorem, kõikide armuosaline olin. Igakord kui isa wäsinuna ja mõnikord ka märjana merelt tuli, wõttis ta mind ikka senikauaks oma põlwele, kui ema toitu walmistas, ja sündis mind siis päewaseid juhtumisi jutustama. Tema meelitustel jutustasin ma senikaua, kui üinusin ja ema mind woodikefesse asendas.

Emaft jäiwad minul kõige õndsamad mälestused alale, seft sagedaste, kui maru merel mäsfas ja meie majakeft kippus laotama ning, mind üles äratas, nägin ma oma ema alati nende eest palwetamas, kes see aeg merel lainte ja maruga wõitlejiwad.

Agaga minu esimene merelolek? — Olgugi, et taewas selge ja meri wagune oli ning mingiugust õnnetust aimata ei olnud, palwetas ta minu kui oma kallima waranduse eest siiski wäga, wäga palawalt. Mõne tunni pärast, kui meie merelt tagasi tulime, nägin ma teda kaldal ootawat, kus ta mind siis kohe hõlma alla wõttis ja kartes, et keegi mind temalt jällegi rööwida wõiks, kodu poole ruttas.

Nii möödanes minu lapsepõli — mereõhk ja täielik wabadus karastasiwad mind nii, et ma oma wendade seas kõige julgem ja agaram olin. Ma eralnesin oma sõprade seast selles, et ma kõike teadust ihaldas, kõike oppida tahtsin ja minu küsimised sagedaste naabrid imestama sündisid ning mõtlema paniwad. Päewad otja olin kodust ära ja hulkusin omale wõerastes kohtades, seft ma ihaldas kõige nägemist, mis tundmata.

Mina, kes ma alati merd ja laineid olin nägema harjunud, kohkusin tihtigi, kui tundmatuse määratut looduseilu aimasin. Wähemgi uudis kütkestas mind ja koju tulles tundsin ma ennaft nagu uueste sündinud olewat.

Isa märkas minus peitunewat teaduseiju ja pani mind kooli, aga juba kuue kuu pärast olin

ma niifama tark kui minu koolmeister, ning minu küsimised imestasiwad teda. — Kiitus, mida wanemad sagedaste minu üle kuulsiwad, pani neid imestama ja mõtetesse, seft sagedaste nägin ma oma ema mind pelgawalt nutwat, ning ma pidin arwama, et minu elus muudatus oodata on.

Ma aimasin jeda ja ma ei saanud oma aimamistes mitte petetud. Kord teatas isa minule, et ma laewa peale, mis Cevryes ja Morlais wabel sõitis — laewapoisina sisse olen kirjutatud, oma waba aja pidin ma aga minu isa sõbra juures teaduse õppimise peale pühendama. Ma wõtfin selle teate kõige suuremal meeleheal wastu — lastel on iga sugune muudatus meeldiw. Uus tulewik oli hiilgaw, ja see laskis mind wanematest ja õdedest kerge südamega lahkuda.

Mul tuli edaspidi tooreste ja harimata isikute seas elada, inimeste seas, kes minu südamesoowidest midagi ei tea — laewaseadus on armuheitmata karm ja ma kartsin, et kahjatjus kollitama kipub, et ma wabaduse ja ema meelituste järele ihkama hakkam, aga tundmatus on uimastawkaasakiskuw, ja ma ei kahjatsenud möödanikku. Siis kui ma oma sugulastest ning sõpradest lahkusin, tundsin ma, et ma oma lapsepõlweaga jumalaga olin jätunud ning nüüd edaspidi kui mees pidin elama.

Lootus, mis wanemad minu peale paniwad, tegi mind uhkeks, ma tahtsin näidata, et ma nende lootusi täita suudan, et ma oma wanale emale tema wiimastel päewadel abiks wõin olla.

Oma õppimise juures ei taba mina peatada, seft see läks õige kiiresti edasi ja peagi olin ma madruste ja kapteni enese armuosaline. Sagedaste sõitfin ma ka oma wanemate juurde, ja et ma õige kokkuhoidlik olin, siis wõifin ma ikka ka oma õdedele kingitusi wiia, mis neid üliwäga rõemustas; ja see rõem, mis minu tulemise läbi omastele osanes, erutas mind weel südimalle edasipüüdmisele.

Et ma loomu poolt hea terwisega olin, siis kosufin ma jõudlaste, ning warsti polnud minus enam endifest poisikelikuseft aimugi. Peale 15. eluaasta tuliwad mitmedki muudatused — kapten armastas mind wäga ja palus kedagit oma sõpra, et see mind oma laewa peale wõtaks.

(Färgueh.)

Kroonika.

Wäljamaalt.

Londonist. „Shakespeare komitee“ tegi otsuseks: Shakespeare 300 a. sünnipäeva mälestuseks Shakespeare „Nahwateater“ üles ehitada. Ehituse raha, mis rahwa, igasuguste seltside ja linnade käest korjanduse teel kokku tuleb, on juba kolmas osa, nimelt kolm miljoni rubla, koos Riisamuti annab ka riigivalitsus selleks otstarbeks suurema summa.

Tulewase teatri repertoiri lähemad kõi Shakespeare tööd, peale selle weel mõned paremad Inglismaa kirjanikkude näitemängud; ka wäljamaa näitemänguseltsfondadele oma repertooriga, on „Shakespeare Nahwateatri“ ruumid awatud.

Roomast. Ilmafuulus näitleja Tomaso Salvini on raskete haigeks jäänud, niisama ka mitte vähem fuulus laulja Karuso põeb praegu Milanos.

New-Yorgist. Hiljuti suri seal tähtsam Juudi näitekirjanik Jakob Gordin. Oma ajal elas ta Wenemaal ja oli mitme suuremate Wene, Saksa ja Juudi ajakirjade alaline kaastöölaine. Amerika elama asudes töötas ta ainult Juudi näitekirjanduse põllul. Teda nimetatatse üle ilma Juudi näitekirjanduse ja näiteetenduse kõrgemale järjele ja uuele elule tõstjats.

Wenemaalt.

Peterburist. Wenemaa rahwa terwise kaitseks paneb detsembrikuu lõpul s. a. Peterburis

efimese suurema kongressi toime, kuhu kõigi karstufeseltside jaadifud kokku kutsutakse. Kongressi peaküsimus on alkoholi vastu wõitlemine.

Kongressi eeltööde komisjoni on järgmised tähtjad teadusemehead walitud nimelt: prof. D. N. Drill ja W. D. Hubert, Dr. med. Nishegorotsem ja wan. advokat D. N. Borodin.

Tähendatud komisjoni poolt on juba tulewa kongressi programm wälja töötatud.

Tähtsam küsimus tulewasel kongressil alkoholi vastu wõitlemises seisab selles, et kõigis jeltskonnafihtides tähelepanemist alkoholi häwitawa mõju peale näidata ja jeltskonda selle hirmja mädapaise vastu wõitlemisele üles kutsuda.

Julgeme ka Eesti karstufeseltsidele meelde tuletada, et nad üleriiklisest karstufekongressist oma asemiktude läbi osa wõtaks.

— Augustikuust s. a. algawad oma tegevust Peterburis efimesed spetsial-näitejuh-tidekurjused. Kurjuste juhatajateks jaada üle Wenemaa tuntud näitefunkstitegelased A. N. Sanin, A. P. Petrowsti ja S. N. Jakowlew. Kurjuste hooaeg olla kaheaastane, mis peale mitte üksi näit-

lejad, maid ka erainimesed wõida astuda.

Riterinost. (Peterburi kuberm.) Balti raudteejaama lähedal on sel kewadel uus ruumikas teater üles ehitatud. Näitemänguetendusi panevad siin Wene ja Eesti näitemänguseltskonnad toime. Hooaeg awati 21. juunil s. a.

Constane Coclaines †

(loe: Konstan Koklen).

Kodumaalt.

Tartust. „Banemuise“ teatri tegewusest kõneledes avaldab „Postimees“ järgmisi arwusi, mis igatahes tähelepanemiseväärts on.

1909. a. I. poolal on 28 harilikku näitemängu-õhtut ja üks etendus waestele lastele ilma maksuta olnud. Mendel õhtutel on kokku 7789 in. käinud, nii läbistiftu igal õhtul 278 inimest. Raha on neil 28 õhtul sisse tulnud 2929 rbl. 70 kop., see on läbistiftu 104 rbl. 63 kop. õhtul. Üleüldine teatristkäijate arw ja sissewõtte üleüldine summa on minewa aastaga wõrreldes kaswanud, üfsikute õhtute läbistiftune teatristkäijate arw aga 10 inimese wõrra wähenenud, mis muudugi sellest tuleb, et see aasta ka teatridalalt mængiti, kus muudugi inimesi wähem käis. Alla 100 inim. on etendustel olnud 3 korda, 100 — 200 inim. 6 korda, 200 — 400 inim. 14 korda, 400 — 600 inim. 4 korda, üle 600 üks kord.

Mängitud on 12 näitemängu, 12 lustmängu, 3 lasteetendust, 2 segaõhtut. Tõfistel näitemängutel oli läbistiftu 281 inim. ja tuli raha 107 rbl. 77 kop. Lustmängudel käifwad läbistiftu 265 inim. ja tuli raha 99 rbl. 85 kop. õhtust. Mendel seast oliwad aga 4 naljaõhtut isearanis külgetõmbawad, sest seal oli läbistiftu 527 inim. ja tuli 207 rbl. 81 kop. õhtust sisse.

Uusi mängusid on 8 etendatud, wanu 13 korralatud. Üfsikuid uusi on 1 — 3 korda hooajal etendatud, wanu 1 — 2 korda.

— Eesti karstufeseltfidele tuletab Resktoimefond meelde, et 1. ja 2. augustil j. a. Narwas Soowrus Narwa Eesti karstufeseltfi „Wõitleja“ ruumides lähem karstufekongres ära peetakse. Kongressi täielik päewakord antakse lähemas tulewitus teada. Memittude arw jääb seltside oma määrata, kuna aga kongressil igal seltsil ühetawline õigus, üks hääl, on.

Narwast. Nagu meile ustarwast hallitast teatatakse, olla efineme pool hooaega 1908.—1909. a. õnnelikult läbi wiidud, mis seltsile umbes 2000 rbl. kasu toonud. Etendatud oli 20 näitem. õhtut is. Puna, Tõgi ja Üfsipi juhatusel. Suurematest mängudest kanti ette, nimelt: „Digus armastada,“ „Kinnas,“ „Saanituli,“ „Aleksander,“ „Nahwa-waenlane,“ „Pimeduse wõimus,“ „Woorimees Hengel,“ naljamängudest — „Sherlot Holmes,“ „Põõrane mõtte,“ „Üks hull õõ,“ „Kasfijaht,“ ja laulumängudest — „Ilumäe piimatilidru,“ „Murweide tiitar,“ „Dehora,“ „Loreida“ j. m. t. Kui asjaarmastajate kohta, läts mõnigi mæng taunis ladusaste.

Teine pool hooaega algab augustikuu algul Ülemaalse Karstufekongressi ajal uue näitejuhi is. Reitami juhatusel, kes praegu Tallinnas näitemängukursustel wiibib.

Tallinnast. Kuulu järele pandawat Tallinna Eesti teatris „Estonias“ tulewitus juurt rõhku ooperite peale, mille tarbeks ka juba mitmed

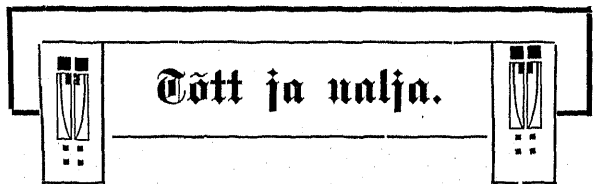
uued lauljad juurde on palgatud. Ka tuntud lauljanna neiu Mia Pumbo jaada jälle tegewusesse astuma. Tartu „Banemuine“ endine näitleja hr. Sungholz asuda jäädawalt Tallinnasse ja astuda „Estonia“ näitefeltskonda kui näitleja ja kolmas näitejuht. Sellega on siis jällegi üks wilunud näitejuht teatril juures.

Tallinna „Wambola“ selts tahta augustikuust j. a. enesele näitemänguseltskonda asutada. Näitejuhiks jaada keegi endisest Eesti teatri näitlejatest.

— Pühapäewal 6. juulil j. a. pani „Lootuse“ seltsi eestseisus oma ruumikas aias käesolewa kuwuse esimese suurema ajapidu toime. Pidu eeskawast wõtsiwad osa mitmed wäljamaa soolonäitlejad Harju wärawa mäe pealt. Ei puudunud ka is. J. Parni oma sõdistawate tõe- ja naljaettekannetega. Naljamäng läts kestmiselt. Naljawast oli aeda rohkeste kokku tulnud, nõnda et eestseisus juba lähemas tulewitus niijamafuguse eeskawaga pidu tahta toime panna, mis ka soowitaw oleks, sest tähendatud soolo-ettekandeid on siin Eesti aia-pidudel harwa näha.

Nagu kuuleme, läinud ka karstufeseltfi „Walwaja“ rahwapidu Lükatil toredaste, nii et mõlematel seltsidel oma pidudest mõnigi hea rublake järele jääda.

Paide Hans.

Kohtupristawid oma täitmiselehtedega oliwad tähtsana Brantufemaa näitekirjanitu Dumas alatiised külalised.

Mitte wähem pillaja oli noores põlwes ka tema poeg, kes niiama anderikas ja kuulus näitekirjanik oli, nõnda siis tuli aina tihti ette, et nad üksteist hädast pidiwad aitama.

Kord jälle ühel libedal päewal oli noor Dumas suures mures, tal puudus oja ühe wõlaweksti tasumiseks. Wõpust läts Dumas isa juurde, et tema käest puuduwat summa, 100 franki, laenata.

„Kurad wõtku!“ wastas isa, „see on wõimata! Just praegu tahtsin sinu juurde tulla, et sinult 50 franki laenata, jeda raha on mulle pörgulitult tarwis.“

Noorem Dumas lahkus isa juurest 50 franki wõrt teregen.

* * *

Teisel korral tuli kufagilt Dumas oma sõbra, ühe aja-ichetoimetaja, seltsis kodu poole.

Korraga jäi Dumas seisma, waatas tella ja ütles oma seltsimehele:

„Minu juurde koju minna on juba hilja, aga mul on soow teie seltsis äna lõunat süüa. Kaasas on mul raha ainult 10 franki. Astun õige isa juurde ja palun temalt weidi lisaks.“

Selle peale astus Dumas maja uksest sisse, kus isa elas. Witte minutt pärast oli ta aga juba tagasi, ja seltsimees pani tähele, et Dumas otsaesine kortsus ja rahutu oli.

„Mis on juhtunud?“ küsis seltsimees.

„Mitte midagi . . . meie peame nüüd siiski minu juurde

kodu minema. Raša jäi mulle järele ainult veel 5 franki teised wiis andsin isale.

* * *

New-Yorgi ajalehe „Sun'i“ kaastöeline juhtunud, hiljuti ühte wäikemasse linnakesesse Georgetowni. Linna uulitsamurkade peal filmanud ta teatrifuulutus, milles teatati, et sel päeval linnateatris Tšbeni „Rahwawaenlane“ etendatakse. Näiteendusele jaada ka ise . . . Heinrich Tšben ilmuma.

Tmets pannes niisuguse kuulutuse üle ruttas kaastöeline teatrisse. Pärast teist järku hakkas rahwas tungima Tšbenit näitelawale nõudma. Gescriide ette astus puhtaks aetud lõuaga, pifas tuues wanate ja kumardas sügawalt rahwa poole. Rahwas wõttis teda juure auawaldamisega wastu ja saatis teda ka näitelawa tahta tormilise kätetplatsumisega.

Kohe pärast etendust läks kaastöeline teatridirektori juurde ja esiteles ennast kui suur näitekirjanikkude austaja, jalajuures Tšbeni aadressi paludes.

Talle teatati, et wiimane praegu naabruses hotellis õhtust jääta. Hotelli tules, nägi ta kahte isikut sõmmas, üks neist oligi isik, kes ennast „Rahwawaenlase“ kirjanikuna teatris rahwale esiteles.

„Sun'i“ kaastöeline astus lähemale ja koputas talle öla pihha, üteldes: „Herra Tšben, kuidas on see wõimalik, juba mõne aasta olete teie surmute kirjjas, nüüd aga ilmutate ennast rahwale?“ Tšben langes kaastöelise ette, paludes teda mitte õnnetus teha ja rahwale nende teinud mitte teadustada. Kaastöeline, nähes, et temal teinud tegemist on, waigistas neid ja ütles, et tal sügugi nõu ei olnud neile midagi paha teha. Ennast rahustades tunnistas teinud, et ta wäiksema linna rahwa nõrgemate ja pimedamate külgedega tuttaw olla ja tihti peale kui Tšben, Garbou, Dumas ja paar korda kui Schiller ennast rahwale on juba esitelenud.

* * *

Lärgi jultani Abdul-Hamidi haaremi endised naijed ei lahe veel praegugi kahte Peterburi cafe-chantant'i peremeest magada.

Kohe, kui nad aga teada saiwad, et jultani haarem laiali lastakse, telegrafeerisidwad .ettewõtjad antrepenerid oma wäljamaa agentidele, et neile tingimata paar eht ka enam endiseid jultani naiti muretsetaks.

Sitajaadit on wasrus tulemata, wõib aga ju ette ütelda, et see ettewõtmine teoks läheb.

Kui ka just mitte jultani naiti Konstantinopolist Peterburi ei saa toimetada, et siis Odesjast, Warschawist jne. ilmu ju falsifikat, nagu sitajaadit Hispania ja muud wäljamaa produktid wõltsiti.

Liigub veel praegu rahwa juus järgmine naiti ühe omal ajal kuulsama Peterburi cafe-chantant'i lauljanna üle juhtumine oli poliiseis.

„Mis Lolita teie olete, kui passi peal Leibenson on kirjutatud? . . .“

„Kirjutatud on küll Leibenson, aga wälja räägitakse Lolita,“ wastas kawal lauljanna.

Ettewaatlik näitejuht.

Läinud jõulupühadel pani ühes suuremas Gestimaa mereäärdes alewis kohalik karstufuujelisk piduliku näitemängu-õhtu toime. Etendati seekord üks wanematest Gestii kurb-näitemängudest „Mihkel ja Piisa“. Kõige jelle etenduse ajal oli waateruumides naerulaginat kuulda ja pealtwaatajate lõbusat tuju näha, sest tähendatud kurbmäng kanti ka tõeste ülihalenaljafalt kohalikkudest jõubudest ette. Ühe sõnaga, kuhu film waatas, walitjes täielik lõbuuju pealtwaatajate kui ka näitelawa poolt. Kui aga nüüd kõige kurbem koht mängus kätte jõudis, kus mängu peaoja etendaja Mihkel ennast maha peab lastma, just sel pilgul, kus Mihkel püstoli püüest wälja tõmbab ja oma rinda sihrib, astus näitejuht ootamatalt näitelawale ja pöörab ennast rahwa poole järgmist sõnadega: „Palun austatud publikumi mitte ehmatada, praegu käib püstolipauk!“ — Ja kumardades kadus ta jälle näitelawa tahta.

Arakadunud poeg.

von Roosen'i pildi järele.

Selle näitejuhi hoiatava ja ettekuulutava lause ajal nüüsi aga Mihkli oja etendaja Liisu hana lähedal püstoli kallal. Kraandja jurmarist ei kuula enesetapja sõna, nõnda jäigi „pauk käimata“. Südametäiega wiskab Mihkel püstoli eemale nurra ja kütab surmawalutisega riisjelti, hõifates:

„Ma pean jurema!“

Rahwa naeruleaginal polnud otsa, ettemaatlik näitejuht ja Mihkel kufuti pärast etendust veel mitmed korrad suure tiituseawaldustega wälja. Ragu näha, oli rahwas näitlejatega ja ta näitlejad rahwaga aina rahul.

Paide Hans.

Lydia Jannsen.

(Warjunimi Koidula.)

Lydia Jannsen oli Eesti ajakirjaniku ja rahwamehe J. W. Jannseni tütar, sündis Wändras 12 jõulukuupäewal 1843. a. Oma lapsepõlwe elas ta Wändras isa juures, siis Pärnus ja 1864. a. asus ühes wanematega Tartu, siin oli ta isal ajalehe „Eesti Postimehe“ toimetuses ligi kümme aastat, kui wirk kaastöeline. 1874. a. astus Dr. Mihelso-niga abielusse ja läks Kroonlinna elama, kus ta pärast õnnetut wähihaigust 1886 a. 30. juulil suri. Oma anderikaste luuletööde eest kutsutakse teda Eesti esimene ööpik, aga ühes sellega oli Lydia Jannsen ka esimene, kes Eesti näitemängu mitmekümneaastasest unest äratas, esimene, kes Eesti keeles näitemängusid kirjutama hakkas. Tema esimene töö oli ühejärguline naljamäng, nimega „Saaremaa onupoeg“, mis ta Saksa keelest Theodor Körneri järele Eesti keelde ümber tegi. Siis kirjutas ta veel kaks algupäralist näitemängu, nimelt naljamängu „Särane mulk ehk 100 wakka tangusoola“ ja „Maret ja Miina ehk kosjakased“. Esimene oli üks oma aja parematest Eesti näitemängudest ning ilmus peagi trükis, kuna teine seniajani veel trükis ilmunud ei ole. Lydia Jannsen oli esimene, kes Eesti näitemängu awalikule mängimisele kindla ja jäädawa aluse pani. Tema tagasihutusel, juhatusel ja hoole all hakkasiwad esimesed Eesti näitemängu õrnad õiekessed õitsma, mis ka nüüd meieajani lopsakalt õitsewad.

Sellega on siis unustamata Eesti esimene ööpik Lydia Jannsen meie Eesti näitemängukirjanduse põhjendaja.

Constane Coclaines.

(Loe: Konstan Koklen.)

14. jaanuaril sel aastal suri Parisis Prantsuse näitleja „Comédie Francaise“ esimene premjere Coclaines — wanem.

Coclaines oli Prantsuse näitelawa uhkus ja ilu. Ta wõis oma anderikka mänguga niihästi tõsistes kui ka naljaosades sügawalt pealtwaatajate hingesse mõjuda, nii et kes teda kord näinud ja kuulnud oliwad, eluaeg Coclaines'i mäletasiwad. Parisi näitlejad kaotasiwad temas hea ja helde südamega sõbra, kes alati walmis oli oma wiimast koppikat waesematele seltsimeestele ohwerdama.

Coclaines teenis tuhandeid, aga suri puuduses. Kõik oma teenistuse ohwerdas ta temast asutatud wanade ja waesemate näitlejate warjupaiga heaks.

Coclaines sündis 1841. a. lihtsa pagaripojana. Juba noores põlwes tuli temas suur näitekunstanne nähtawale. Parisi konserwatoriumi lõpetades 1860. a. sai noor kunstnik „Comédie Francaise“ teatri wastu wõetud. Siin pühendas ta kogu oma eluaja eeskujuliselt teatrikulturile.

Coclaines surm oli äkiline, mis teda ootamata Rostanges näitemängu „Chateclair“ peaproowi ajal tabas.

Prantsuse näitekunstiajalugu seab Constane Coclaines tingimata tähtsamate näitlejate liiki.

Postikast.

P e t e r b u r i s A. L—g. — Täidame teie soowi. Töö jääb korda ootama.

„ M. ja P. — „Спасибо!“

L u g a s E. M. — Jääme sibile kindlaks. Aitäh!

N a r w a s O. O—n. — Teil on õigus, neid kadakaksu me juba tunneme. Nad ei näe praegu ju oma ninagi silmapaari wahel. Küll oma witsad kord peksawad.

„ N. I. — Wõi nõnda, saame silmas pidama.

„ K r e e n h o l m i s. A—g. — Tänu! Saadame soowitud №.

„ „Näitemängu sõber.“ — Oleme walmis teie soowi täitma. Saatke!

T a l l i n n a s K—k. — Täname lahke õnnesoowi eest Eks näeme, mis tuul seal poolt puhuma hakkab, kuhu teie meie pilku juhite.

„ K r—d t. Kui nii, astuge sisse? Suusõnal parem.

„ M—n. — Tingimistega oleme rahul. Mis teie nimetatud isikust meile teatate, ei tahaks küll uskuda. Pole karta!

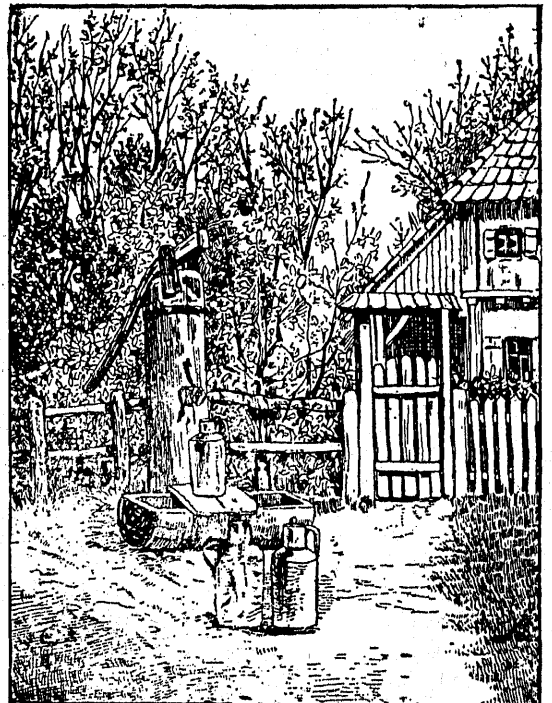
„ I. K. ja O. M. — Südamlik tänu lahke soowi eest.

W a l g a s N—n. — Palume oma arwustusekirjad ainult asjalikult ja õigemeelselt kirjeldada

A m b l a s. I. P. —
W i l j a n d i s. A. R. —
L i h u l a s. A. M. —
P e t e r b u r i s. I. S. —
M o s k w a s. L—te. —
K r o n s t a d t i s. I. S. —
E n g e - U d u w e r e s. I. P. —
T a i w o l a s. P. H. —
N a r w a s. K. I. —

Täname.

Peitepilt.

Kuhu peitis ennast kannude kandja?

Häbiplekk (Der Schandfleck).

L. Anzengruber'i külaroman.

I.

Mõlemal pool tänawat majade taga olivad mäekesed, mis kaugemal ifka madalamateks ja madalamateks läksivad ja enesest nagu mäeliustiku tekitasivad. Ifka kaugemale läts see ainjam ja peatänaw, mille äärde majad mäe nõlwatul olivad paigutatud. Nendes majades elawad inimesed olivad küll kogukonnast, aga neid ei nimetatud ometigi mitte selle koha pärisrahwaks ega alguselanikkudeks. Hurtsikutid oli kuristikus, mägedes ja nõgustikus ja rahwas ifi ristis seda mägestiku — keskmiets, heinaliits ja weisets kaljuwahestituts.

Umber poole tunni tee külast eemal, keskmiets kaljuwahes oli wäike, wäike hurtsikutene. Afnad olivad finni kaetud ja majas nagu furnuaialus walitfemas. Aga ometi oli kõõgis elu, mis ennast keewa wee mulinas ja tugewas elujõulises tütarlapses kuulda lastis. Kaetud afendega toas aga oli haige naisterahwas ja tema kaks rawitfejannat.

Sues oli wanamees, ta ei olnud küll weel wiiekümneaastane, aga aeg ja elumured olivad tema näole ifejugufe pitseri surunud, nii et tema wanem näis olemat, kui tema ametlikud paberid näitafivad. Ja ta oleks seda igatahes heameel foominud, et pastor kirikuraamatus Joseph Reindorferi nime furnute hulka oleks kriipsutanud.

See oli selle hurtsiku elanik, talupoeg, keda aeg ja alatine elumure enneaegu wanandanud olivad.

Ta seisis wantri kõrwal, mille ette kõrw hobune oli rafendatud, wantril istufiwad tema kuueifskümneaastane poeg ja neljateifskümneaastane tütar. — Reindorfer andis poisitse kätte piitsa ja ütles:

— Mine nüüd, wii oma onule, minu wananale terwoifeid! Sõida ettewaatlikult, ära ruita ega piüa enne õhtut tagafi tulla.

Pois jaeratas.

— Ifa arwab, nagu ei teats meie midagi.

Tütarlaps punastas, keeras näo kõrwale ja müftas wenda küünarnukiga.

— Ja fina palju tead, — pomises wanamees.

— Wanade päewade sees oleks ifa ifka ta tar gem pidanud olema, — ütles pois ülbelt.

Ifa wõttis sõnnikuhargi, aga ta suutis ennast tagafi hoida ja löi sellega ainult hobust, nii et see järful tõmbel edasi ruitas. Tütarlaps kiljatas, aga poisifene pomises oma ette midagi aruafamatat. Kui hobune juba waifsemalt minema hakkas, ütles ta öele:

— Talu wõib ainult ühte inimest toita, ja finagi oled juba üleliigne, sest et finule weimewakka peab walmistama, aga nüüd — weel kolmas . . .

Tütarlaps andis küll poisfi sõnadele täieliku õigufe, kuid nagu teadmatalt sõnas ta:

— No jah!

Peale laste ärasõitmit pani Reindorfer wärawa finni ja läks pikkadel sammudel aeda, kus ta aiama jakesesse pingile istus ja pead käte wahele toetas.

Päikene walgustas heinamaad ilusalt, wärste, noor rohi lushas fiin ja õhklusel elas sumin ning laul. Kui jagedaste ei olnud tema ennematel aegadel fiin istunud ja kuulatanud ning sellele suminale kaaja elanud, aga nüüd oli lugu koguni teine.

— Mispäraft ei ole temal täna neid rõemfajd tundmufi, mis ennem, mis ei ela tema täna selle rõemfa õhklusega, mida tema kops ometi enesesse pumpab, ühes? Mis ei kuulata tema seda, mis toas, kus afnad kaetud on, tehtafje?

— Waja waatama minna, muidu pandafje imets. Peab ju filmafirjalifelti nii tegema, et wahegi uskumist leidub. — Wõib olla, et ilmas kõif filmafirjalufena on, ja minule wahemalt paistab nii olemat, et päike ainult filmafirjalifelt ilufaste naeratab, et linnud tõsifelt fjugugi nii rõemfajd pole, kui nad seda olla näitawad, ja mina ei usu ka mitte seda . . .

Temal oli ka küllalt põhjust eemalehoidmifets. — Ka talupojal on tema au kallis, tema lugupidamine naabrite hulgas sejab kaalu peal ja juba kõife seda meeles pidades ei julgenud ta enesest mingifugust märku anda. — Tema ei olnud lapfe ifa.

See, mis täna sündis, oli juba ammugi teada, juba sellest ajast, kui enam mingifugust warjamist wõimalif polnud toime panna. Tema naine ekfis ja ta ife suutis ennast waewaga tagafi hoida, et temaga mitte kui farnafe naisterahwaga, ümber

käia. Ta tahtis awalikku ülestunnistust naise juust kuulda, kes aga selleks jõuetu oli, et oma musta peju oma mehe ees paljastada — ja tema tegigi otjuselks enam mitte midagi pärida. Ta ije oli ju ojaline süüdlane, miks wõitis ta „Wesise kaljuwähe“ möldri kasupoja, kes wäeteenistusest wälja tuli ja kelle kohta nii mõndagi kõneldi, kellest isegi jutustada leati, et ta linnas kellegi naisterahwa õnnetu teele wiinud, oma juurde korterisse. Ta lootis, et ta ilma eest kõike warjata juudab, aga nüüd tuli ometi see raske minut, ja tema süda ähwardas lõhkeda — kadunud oli perekonna õnn ja mehe au oli rümenemas.

Nii istus ta ja waatas mõrudalt ilma, päifest ja suwe muigawust, kuna raskeid ehked sagedaste kuuldawale tuliwad ja rind lõhkeda ähwardas. — „Kirele ei juudeta wastu hakata, ole nii kawal ja tark, kui sa oled, tema wastu seisja on wõimata,“ — oli tema abikaasa sagedaste ütelnud ja kunagi pole temal midagi sellesarnast mõttessegi tulnud, aga nüüd — ta ei teadwat isegi, kuidas see olla juhtunud! — Kuhu kõlbab aga sarnane inimene, kes enese üle walitseda ei juuda. Truudus ja usk on selle meelest tühi asjad ja abielus on nad kõlbmatad, kui laps soowimatast sündida wõib, siis . . . — Kas see õigem ja parem ei oleks, kui ma temaga lühikese lõpu teefin! — Ta käed läksiwad kramplikult rufitakse.

— Ta on minu kõrwal kaskiimmend aastat ausaste elanud, midagi sellesarnast ei lubanud ta sündida, ja nüüd, wanas põlwes, nüüd, kus temal nii weidi aega elada jääb, nüüd ei suutnud ta lõpuni aus olla. Ma ei tea, mis ma tegema pean! Siamaale saime meie ikka hästi korda ja ta isegi ütles sagedaste, et tema millegi üle kaebada ei wõi. Kaskiimmend aastat elasime meie ausalt nagu abielupaari püha kohus on, ja nüüd, nüüd on ta kirgede sunnil oma naisekohused mehe wastu, emakohused laste wastu — ühe hulguise päraft ära unustanud! — Ta poleks mitte niisugust sammu astuda sohtinud, iialgi mitte!

Ta läks hoowi peale tagasi.

— Truudus, kui lapsit-rumal sarnane ütelus on! . . .

Samasel ajal astus teenija tema juurde ja teatas:

— Beremees, teile sündis tütar!

Reindorfer kohkus, ta waatas kaugele, pigistas filmad kinni ja muigas, et ilm mitte midagi aimata ei wõiks, noogutas peaga, nii et teenija peremehe rõemu selle teate üle aimama pidi. Siis aga jookkis ta tuppä ja uft lahsti tehes sõnas ta:

— Beremees tule!

Reindorfer astus tuppä, jäi paar sammu wõrdist eemale seisma, ja ilma et naise peale waatanud oleks, sõnas ta:

— Ma olen jüdamest rõemus, et kõik hästi läks!

Tugew, terve laps anti tema kätele. — Siin oligi see pahandusejunnitaja, ja kui ilmsüüta näis ta olewat, laps nagu iga teinegi.

— Ta elagu! — ütlesiwad teised, ja mees

kiigutas pead, nagu oleks ta nende üteldu fajas-tada tahtnud, kuna aga tema käed ometigi wärisewad ja südames midagi hirmsat krampnes. Korraga palus ema last oma kätte anda.

Mõlemaid naisterahwaid nende abi eest tänades astus Reindorfer nagu nimesena toast wälja ja sammus üle õue tänawale. Ta laskis minewikku oma waimufilmade ees panoramaneda, piüdis oma minewiku häid ja halbu päewi mööda lennata lasta, aga ta ei suutnud seda korralikult teha, sest mõtted safinesiwad hullutantsul.

Ta ei teanud isegi, miks ta õuest ära tänawale tuli ja seda mööda edasi sammus, aga korraga kuulis ta wanfri mürinat ja filmi üles tõstes nägi ta oma lapsi tulewat. Ta peatas neid ja astus nende kõrwale.

— Mis kodu pool kuulda on? — küsis pois.

— Teile sündis õde.

Ja ei rääkinud enam ja lapsed ei küsinud ka midagi, waid läksiwad sammu sõites ning sõna lausumata edasi. „Wesise kaljuwähe“ juurde saades tuli neile teine waner sõites järele ja kuulduiswad hüüded:

— Head inimesed, pidage kinni, andke teed, laske mind mööda sõita!

Reindorfer pidas hobuse kinni ja sõnas:

— Wististe mõni westiline. Miks sa nii ruttad?

— Pean õpetaja järele minema, mölder on suremas, — sõnas see ja ruttas edasi, wõi õigemine — sündis hobust kiiremale sõidule ning siis oligi ta filmist kadunud, kui nad õuewärawasse jõudsiwad.

Koor Reindorfer astus ufje wahela ja terwitas ema, kuna tütar aga hälli juurde ruttas.

Ema wastas laste terwituse peale ainult pealiigutusega.

— Kui wäikene! — sõnas tütarlaps. — Kas mina ka esmalt nii wäikene olin?

— Ka sina, kõik on sarnased olnud.

— Head õdd, ema! — ütles tütarlaps ja lahkus.

Ometigi wiimati jäi ema üffi, ka temal oli rahu enam kui rohkem waja.

Reindorfer kästis teenijaid kõõgis magada, et haige soowi peale temale kohe abiks olla.

Teades, et haigele rahu waja on, läks ja heitis tema ije talli lakka magama.

Olgugi et haige majas oli, näitas hoow kui walgusel nagu magawat, une rüüpes waibuwat ja kõik oli siin koguni wagusam kui päewal. Uni wõitis neid oma tõsiduse hõlma, nagu armastaja ema lapselt tema mänguasja ära wõtab, et last magama uinutada. Kui raske oleks kannatuste karikas tühjendada, kui uni katkestajaks ei tuleks. Krieku on haigele ainult nõrgaks waenlaseks, kui aga rahutu süda oma piinawusega abiks tuleb, siis kaob uni filmist. — Kas mitte waner kiirelt mööda ei sõitnud.

— Divertissement. —

Härg ja eesel.

*Töolt tulles põllult, hing kinni rinnus,
härg sammub wäsin'd päewatööst;
ta küsib eeslilt mõisaõues:*

„Oh räägi, sõber, ütle tõest',

*miks wihkab mind me peremees
ja peksab alati!*

*Sind aga kallistab, peab au sees
ja paitab pealegi.*

*Ma päewad otsa töötan higis
ja ärkan päik'sega,*

*sa aga wiidad päewi lõbus
ja magad rahuga;*

*sina söödab wärske rohu — kaertega
ja kõik, mis ainult hea,*

*mind toidab mädan'd heinte, õlgiga,
ja sedagi weel ise wea!“*

„Eh!“ wastab eesel naerdes härgjale:

„ä' unusta!“

Ma olen saks ja wäljamaalane;

mis oled sa?“

Sest!

*Löö lahti elupeeglike! —
näed, Eesti härg on raskes töös,
ja wäljamaalt tuln'd eeslike
meil elab tööta, au sees!*

J. P.

✿ ✿ ✿ ✿ Minge mööda! ✿ ✿ ✿ ✿

Monolog.

Kolm pilti kadunud inimese elust.

I. pilt. Rõemus — II. pilt. Hullumeelne. — III. pilt. Kahjatseja.

Näitelawa kujutab enesest kõrtsiesist aiaga. Pahemal pool maja, kõrtsisildiga; maja ees laud pingiga. Paremalt pool puud. Tagapool aed, kaugelt paistavad mõned majad.

I. pilt. Rõemus.

Ettekandja on wiltsas riides, joobnud, wiinapudel taskus. Astub wälja tuikudes.

(Deklameerib.)

Wiina juua tðest, on lõbus;
juues aeg läeb kiireste!
Kalli sõbra seltsis kõrtsis,
aega wiita klaasi ees.
Joowad kurwastusest waased,
joowad kaupmeed kaubeldes,
joowad kuulsad kirjamehed,
siis joon ka mina, terwiseks!

(Wõtab pudeli taskust ja joob.)

Joob professor tundi andes,
joowad ametmehed kõik,
joowad haiged, wangiwahid,
joowad ise tohtridki.
Julgustuseks näitlejannad
joowad — naised, luuletajad,
ajalehetoimetajad, —
siis joon ka mina, nagu kõik.

(Joob.)

Joowad jahimehed jahil,
joowad inshenerid töödel,
joowad tublist' meremehed,
jõid ka isaisad meil!
Joowad wanad tudikesed,
joowad tðest' kõik sõjawäed,
joowad neid kelmikesed,
siis joon ka mina, nagu kõik.

(Joob.)

Jah! kõik trimpawad! Ühe sõnaga, kõik ilma armuta! Aga peaasi on see, et inimesed kinnitawad ja tõendawad, et joomine ei ole kunst; waletawad, päriselt waletawad! Kuidas wõib see mitte kunst olla, kui nõnda ütelda klaasikest 20—30 . . . silmade ees nagu keldris, aga siiski, kõik näituseks ar-

wad järele, saad aru, missugust jooki sulle ette kantakse. Mina tõendan päriselt, et juua, nõnda ütelda, kõige laiemas ja täielikumas mõttes päris kunst on ja ka kõige suurem kunst! Ja! paljud õpiwad ja uuriwad tehnoloogikat, astralogikat ja ikka mine tea kõik mis loogikat. Aga mina hakkasin põhjalikult — wiinajoogilooikat õppima, uurima ja tähele panema ja tuln selle tipu peale wälja, et meie maailm peagi nõnda—kaput! . . . Tõe poolest kaput! . . . Rändawad tähed, Saturnus, Weenus, Merkurius ja teised seal, kuidas neid kõiki . . . aerolidid? wist ma arwan; saawad kord purjus peaga linnutee peal tähtedega kokku, suur — Suure karuga ja Sõel Wäikse karuga ja niisuguse praginaga, et kometid lööwad sabaga wastu maad, ja siis wajub maa wististe põhja . . . põhja . . . Noh, tarwis siis ka põhjani ära juua. (Joob.) Ja, aga ka muidu justament, miks siis ei pea jooma, kui joomine rõemuks on! Ülcüldse on meil maailmas kaks seltsi lõbu, see on: läbilõomine ja joomine. Mitte armastama riimib eunnast pea- ehk tegusõnadega: naist wõtma, warrusid pidama, suretama, matma jne. . . Aga üks side, mis abielusse puudub, prr! . . . Ei, abielusse mina heita ei wõi. . . Peaasi, wäljaminekute pärast! Minu isa jättis mulle pärast oma surma wäga õpetlikud seaduspunktid päranduseks. „Kuule!“ ütles ta mulle, „Jukust poeg! Neli punkti on eluseaduses, mis sa täitma pead, kui sa õnnelik soowid olla, need seadused on järgmised, pane tähele: Tahad targaks saada — õpi! Tahad rikkaks saada — näe waewa! Tahad paradisi pärida — palweta! Tahad põrgu—heida abielusse!“ Ja — ma suren ennem kui naist wõttan. See on õigus! Päris õigus! (Astub laua poole. Istub tooli peale ja jääb laua najale magama.)

Näitemängukursused.

N ä i t l e j a .

Näitemängukursustega peale hakates on meil kõige pealt näitlejaga tegemist, kes oša, mis ta oma peale wõtnud, näitelawal ette kanda soowib. Selleks, et midagi ette kanda, on tingimata kombelist ja oma peale wõetud oša loomulikku olekut waja. Näitleja peab olema painduw, kerge, ošaw ja ilusate kehaliigutustega. Andeksantaw on näitlejale tundmuste puudus, aga mitte näitelawal wiisaka oleku puudus.

Näitleja, kes tundmuste poolest rikas ei ole, aga näitelawal ennašt wiisakalt ülewal peab, wõib pealtwaatajaid palju enam oma kujutawa iseloomu õigete liigutustega kütkestada, kui mõni teine oma waimustawa ettekandmisega, millel loomulik kehaliigutus puudub.

Wälimist ilusat pooset, ošakohaseid liigutusi ja wiisakat olekut wõib harjutuse ja õppimise teel omandada.

Näitleja peab ennašt kõigi üleliigsete mõtlemata ja põhjuseta liigutuste eest hoidma, ta ei tobi mitte ükski näitelawal, waid ka reaelus ennašt unustada ja loomuwastaseid ega asjata kehaliigutusi teha.

Näitleja wõib oma kõnes anderikas olla ja oma oša häsi ette kanda, kui temal aga liigutused nurgelised, käik ošawuseta ja olek wiisakuseta on, on teda wäga halb pealt waadata. Kui eten-dajad oma liigutustes tuimad on, kaotab ka beagi mäng oma iluduse.

Üks tähtsamatest liigutustest näitelawal on käimine. Inetu käiguga inimene ei ole näitelawale kõlblik. Käimine on näitekunstniku esimene ja tähtsam ülesanne ja ifegi näitelawal käimisest wõib näitlejat hinnata.

Nii kuidas iga poose ilusat ja wagusat keha-

seisu nõuab, nii nõuab liikumine weel rohkem wiisakust. Järjud, korratud ja sunnitud liigutused on inetud.

Näitleja, kes ei tea, mis kätega teha, on alati hädas — korð seab ta neid ühte korð teist moodi, aga käed on ikka ja ikka tüliks. Wilunud näitlejal aga ei ole nad kunagi tüliks ja iga nende liigutus on kobane ning üleüldisele liigutusele abiks. Nii siis, beaks näitlejaks wõib seda lugeda, kellel musklid (lihased) nii harjunud on, et ta neid ise teadwalt liigutada oskab.

Gratfioslisteks liigutusteks loetakse ainult neid liigutusi, mis loogiliselt joonistatakse.

Plastika peanõue on, et inimeselt loomulik ilus kehaseis ja gratfiosline olek wälja paistaks ning et temal wabad, kerged ja painduwad liigutused oleksiwad.

Näitlejast ei tobi kunagi ta enese iseloom wälja paista, waid ta peab ainult seda isikut kujutama, kelle oša tema käes etendada on. Niipea aga, kui oma peale wõetud ošas millalgi näitleja enese loomus nähtawale tuleb, siis algab juba silmapaistew järeltegemine, ja selle eest peab ennašt hoidma, sest järeltegemisega astub näitleja oma kujutawast ošast wälja, toob liigutusi, loomušt ja omadusi ette, mis sugugi oša kohased ei ole.

Järeltegemine ehk ahwimine on näitelawal wäga laialt walitfemas — teda tuleb wäga mitmes kujus nähtawale, nagu: plastikas, liigutustes ja hääles.

Kehaseis, pea- ja käteliigutused wõiwad siis wäga kergeste järeltegewusele üle minna, kui näitleja ettekantawa oša karakterit ise peab wälja töötama. Ainult see näitleja annab igale iseloomule kohase kuju, kes teatud reeglite, õpetuste ja liigutuste järele oma oša ette toob. Loomulikkudest

liigutustest ei ole aga veel mitte küllalt — nad peavad, sõna kunstilises mõttes, ilusalt välja töötatud olema. Meie peame järgmist täbele panema: näitelaval peab igas liigutuses parajus walitsema; liigutused ei tohi mitte järsud ega instinktiivsed olla, vaid nad peavad parajad, järele mõeldud ja kindlad olema.

Räe-, jala-, öla- ja kehaligutused kui ka näo-miimika on need, mis inimese tundmuise nähtawale toowad, ja just näitelawal wõiwad nad loomulikult kõik välja kujutada ja rahwale silma ette tuua, ehk nad küll hingeliselt sunnitud ei ole, waid teatud õpetuste järele neid sõnadega ühendades ning osakohaselt tehtakse, nimelt:

Õlad. — Ühe öla kergitamine tähendab põlgtust, kergelt mõlema öla kergitamine — kahewahel olekut, ka jõuetust ja wõimetus. Ölad ettepoole kokku tõmmatud — wastutõrkumist ja edewust. Edwistamiseks aga pruugitakse enam jagu, et üks öla rohkem ettepoole tõmmataks, nagu tahtmatalt (wanemates eluaastates pruutide komme).

Rehaseis. — Rehaseis ja ülepea keha olek, wõib wäga palju kujutada, näituseks: ofsekohene rehaseis tähendab rahulikku olekut; rahulikku olemit; kui aga sirgeks kui tikk on astud, tähendab see edewust, kütlemist, wastutõrkumist ubkustamist, jonnit; küüru-, kõsjiwajutatud keha tunnistab kannatust ja walu. Sirge, pikali keha tunnistab surnut. Rokkukistud keha tähendab ka veel wõitlusele walmistust, pealekargamist, hüppamisele ehk jookjule walmistamist, (jõu kogumine, ennaft millegi peale ette walmistamiseks, nagu kaks ehk tiiger enne oma saagi peale kargamist). Jõuga keha ja rinna mõneks silmapilguks ettelöömine tähendab ahwardust ja enefewäärtust. Loomulikult keha ettepoole hoidmine istumise ajal tunnistab hoolimatust, mureta olekut ja õnnemaitsemist. Painduw keha tunnistab osawust, kergelt ettepoole painduw — meelitajat ja meelepäralsult. Ofsekohene rehaseis tähendab wahipidamist, walju munka, niisama ka sisjeharjumist, nagu soldatil.

Räed — mis kõige rohkem liigutuses on, esitawad miimika kõige suuremat osa, siin ei wõta meie neid aga mitte seletusele, sellepärast, et üleüldised käteliigutused ja nende tähendused (nagu rusikaspe pigistamine, rinna peale panemine, selja taha hoidmine, ülestõstmine jne.) kõigile juba tuntud liigutused on. Tähtsamad liigutused on järgmised:

Hoolimata kättega ümberkäimine tähendab ha-

rimatust ja wiisakusetust. Mustad, pesemata käed on alati ihnsal, laisal ja joodikul. Käteliigutustest on kerge inimese iseloomu tunda!

Jalgade liigutustel on ka oma tähendused. Põlwest kõwerasjetõmmatud jalad tähendawad kannatust ja piina. Romistawad, nõtkuwad, ülespoole warwastega, tähendawad rabutust olekut; rõem on kergedel hüpetel awaldataw.

Näitleja peab tingimata kerge keha ja liigutustega olema. Et oma kehasse kergust saada, on kõige kafulikamad järgmised harjutused: turnimine, tants ja webklemine.

Et aga kõiki neid miimikalisi liigutusi omandada ja et neid kõiki õieti teatud kohtadel tarwitada, on peale anderikkuse veel kunstlik aimamine ja hoolas praktika soowitawad. Algaja näitleja peab, enne kui ta mõnda osa näitemängus ette kandma tahab hakata, üksikuid kõnesid mitmesuguses waimus ja olekus kõige miimikaga ära õppima ja ette kandmiseks harjutama. Kõrd peab järgmine olema: algama peab see sugustest ettekannetest, mis oma siisu poolest lihtsad ja wagusad on, ja nii järkjärgult ikka raskematele ja kunstlikumatele ettekannetele üle minema, milledes ka raskemad miimikad sees on. Miimikat ja liigutusi peab klasikalistest kommetest, aga mitte karakteristikalistest seadlustest algama, sest wastasel korral wõib algaja hooltuks ja korratuks minna. Kartus, et jarnane harjutus kahjulikult õppija peale mõjub, on põhjufeta, sest et klasikaliku miimika peale peab kui abinõu, aga mitte kui õtustawa sihi peale waatama, inimene, kes korralikult frakk-ülkonda oskab kanda, oskab ka öökuue sees korralik olla, wabetus on wõimata.

Algajate suurem wiga on see, et nad ei tea, kuhu nad oma käed peakiwad panema ehk kuidas neid hoidma, sellepärast siis peab järgmist täbele panema: peab ettekannete harjutuste juures nii kaugele jõudma et käte olemasolemist täieste unustada ja mitte nende peale mõelda ja et nad nii langekiwad, olekiwad ja liigukiwad kui ise enefest. Käteliigutamiste harjutustel peab tingimata meeles pidama, et loogiliselt wõetud liigutused ilusad on. Nurgeliste ja järskude liigutuste eest peab ennaft tingimata eemale hoidma. Kätt peab nii tõstma, et see käeosa, mis ölast küünarnukini ulatab, ennem peab tõusma, kui järelejäänud käeosa. Küünarnukk keha külge pigistatud, kuna teine jagu kätt liigub, annab kehalet inetu, üksluisse ja rumala wälimuse.

Birk'i auruwärwimise ja keemikalise puhastamise wabrik

Tallinnas, Maakri uul. № 23.

Esimene ja suurem Eestimaal.

7 kuldauraha ja „Grand Prix“ 1904—8.

w ä r w i b

Igas wärwis: willast ja poolwillast riiet, kodukoetud kangaid, meeste-, naiste- ja lasteriideid (terwelt wõi harutatult, siidi pearätikuid, shallisid, pluusesid, paelasid j. n. e.

trükib

potisiniseid laudlinasid iga moodi roosidega (uued toredad proowid), niisama aurutrükiga: laudlinasid, woodi-, saani-, hobuste- j. n. e. tekkisid

puhastab

Riiided keemialikult: kõiksugu siidi-, sameti-, willaseid ja poolwillaseid jne. asju, kleitsid, pluusesid, jakkisid, ülikondasid, talweasju, päewarjusid (warre peal), sulgi, pitsisid jne.

kardinate pesemine ☼ ☼ ☼ ☼ ☼ ☼

☼ ☼ ☼ ☼ ja tulekindlaks tegemine.

Käärib, wanutab, pressib, appreteerib, raamib, dekateerib riiet kõige paremate masinate abil — täieliku wastutamise all.

Wõimalikult odawaste.

Ainus nahkade wärwimise koht Eestimaal.

Harju wärawa mäel

igapäew

teater

ja mitmesugused wäljamaa paremate erikunstnikkude huwitawad etendused.

Hakatus kell 9 õhtul.

Juhtumise kaup!

Ruumipunduse pärast müüakse odawalt üks jagu

moodsaid

naisterahwa ülikunbesid,

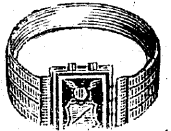
mustad ja wärwilised.

W. Tonné,

Harju uulitsal nr. 41.

Hõhkem kui 100,000 inimest loewad fiit! Kuld- ja hõbenurid, seina-, laua- ja äratamisekellad, ketid, brolofid j. n. e., grammofonid, kuldsõrmused 56 pr. all, hõbelusitad ja peekrid 84 pr. all j. n. e. on

odawad

ainult **L. Pirowits'i** juures

Wiru wärawas, torni kõrwal nr. 21.

Kõik parandamisestööd uuride, kuld- ja hõbeasjade, nii ka grammofonide juures j. n. e. saawad heaste ja odawaste tehtud.

Alpakklikult L. Pirowits.

B. Rubanowitsch'i walmisriiete ladus

on saada kõige moodsamaid

meeste- ja naisterahwa

walmis suweriideid.

Wõetakse ka tellimisi vastu.

Harju uul. nr. 24.

Septembrikuu esimeste päevade sees ilmub Moskwa S. Lätte raamatukaupluse kullul

Moskwa Eesti Kalender

— 1910. aasta peale. —

Kriitlulustu nimetatud kalendrisse võtab „Virulase“ toimetus vastu kuni esimese augustini s. a. Kuulu-
tuste hind: lehekülge 10 rubla, pool lehekülge 5 rubl., meesand lehekülge 2 rubl. 50 kop.

➡ **Kaupluseteha muutmise.** ➡

Esimesest juulist s. a. on minu

raamatu- ja kirjutusmaterjalikauplus

Nosenbergi-Schmidt'i majas, Ed. Põhlt endise kaupluse ruumides. Palun vanu kui ka uusi kaubatarvitajaid mind
lahkese meele pibada ja vaatama tulla. Muupakkimul **S. Leote, Witsjandis**.

„Walwaja“ mänguplats Kadriorus

on Supelusjalongi kõrwal aias, wastu hoburaudtee platformi. Igapäew k. 3—10 õhtul ja pühapäewal hommiku
k. 10—10 õhtul on aias mitmesugused jalapalli- ja pallimängud ja wõimlemine. Njawõtmise seltsiliikmetel hinnata,
wõera stel 10 kop. õhtu ehk 1 rubl. terve aja pealt. Esimene õhtu oli reedel 10. stp. **Geistfeisus.**

E. Leibo

uurimagaſin Tallinnas

**Wiru uul. uue läbitäigu juures, Steinbergi m.,
kliiniku all nr. 23.**

Soowitab kõige odawama hindadega kuld-, hõbe- ja teras-
meeſte- ja naisterahwa **tastufellaſid**. **Regulatorid**,
Pariſi ja Schwarzwa'di ſeina ja äratajaid **kellaſid**. Peale
jelle **uurikerid, wõtmed, brelotid, kuldsõrmused** jne.

Muſtad uurid 2 rubl. alates, naisterahwaste muſtad
uurid 250 kop., hõbedast kinnised uurid 6 rubl. 75 kop.
alates, ſeinatellaſid 2-nädalije üleſteeramiſega 8 rubl. ala-
tes, äratuſetellaſid 150 kop. alates.

Suur wäljawalik kuldsõrmuseid jne.

Parandused mängutooſide ja uuride juures tehtaſe
ruttu, häſti ja odawaste.

Kõik uurid ja parandused wastutufe all.

Kõikfugu kunſtektud päewapiltid, nii ka

piltide

suurendamised

ſaawad ükſnes minu juures odawalt ja häſti walmiſtatud.

Kunſtnikkudele ja näitlejatele teatud %.

Päewapiltmit **Alex. Jurich.**

W. A. Indermitte,

— **Sarju uul. nr. 43, Tallinnas** —

foowitab kõikfugu

➡ **moodikaupſid** ➡

ja mitmete paremate wabrikute

õmbluſemaſinaid.

**Kas Teie olete
juba kuulsa
Prantsuse kir-
janiku E. Zola
romani „SÖE-
KAEWAJAD“
lugenud?**

Ühel pool — nalg,
wiletsus, harimatus, ela-
jalik töö, haigused, surm;
teisel pool — elulõbu,
hiilgus, rahaahnus, söö-
nud inimeste rahu. Nii
suurepäraliselt jõuab
waewalt keegi kirjanik
praeguse seltskonna

olusid kujutada, kui Seda Zola „Sö e k a e-
wajates teeb.

Ilmub 15 andes à 12 kop.

II. anne on ilmunud.

Peale kõikide annete ilmumist
kõidetakse raamat toredate wär-
witrükikaante wahele.

„Noor Elu“ kirjastus,
Tallinnas.

Kosti peale

wõetakse kooliskäijaid **tätarlapsi**, kodune
keel Wene ja Eesti, **Wäiksel Rosenkrantsi**
uul. maja № 5.

Rahwa näitemängud,

mis trükist ilmunud ja ühes Ülema trükiwalitsuse lubaga H. Leoke'se käest, Wiljandist, mängimiseks saada on:

Ainult kolm sõna. Lõbumäng ühes waatuses. Tegelased: 3 meesterahwast, 2 naisterahwast. Hind 30 kop. — Mängimise luba hind ühes 5 raamatuga on 3 rbl., ilma raamatuteta 2 rbl.

Hirmus — aus — süüdlane. Lõbumäng ühes waatuses. Karl Görltzi järele. Tegelased: 4 m., 3 rbl., ilma raamatuteta 2 rbl. 2 n. Hind 25 kop. — Mäng. luba hind ühes 5 raamatuga on.

Jgawene woitlus. Kirjutanud Johannes Linnankoski. Neljas waatuses. Hind 65 kop., paremal paberil ja ilukõites 1 r. 25 kop. — (Et nimetatud mängule etenduse luba ei ole saadud, siis soowitan seda tükki igathele lugemiseks).

Järk järgult ehk hirmus unenägu. Hugo Mülleri wiejärguline rahwamäng laulude ja tantsuga. Tegelased 10 m., 6 n. Hind 45 kop. — Mäng. luba hind ühes 17 raamatuga on 10 rbl. ilma raamatuteta 5 rbl.

Kiusupulk ehk ootamata õnn. Lõbumäng 4 waatuses. Rud. Kneiseli järele. Tegelased: 7 m., 5 n. Hind 50 kop. — Mäng. luba hind ühes 12 raam. on 10 rbl., ilma raamatuteta 6 rbl.

Kleptomane ehk wargusetõbi. Lõbumäng 1 waatuses. Tegelased: 3 m., 3 n. Hind 35 kop. — Mäng. luba hind ühes 6 raam. on 3 rbl., ilma raamatuteta 2 rbl.

Koguni kogemata kombel. Algupäraline naljamäng 1 järgus. Tegel.: 3 m., 2 n. Hind 25 kop. — Mäng. luba hind ühes 5 raam. on 3 rbl., ilma raamatuteta 2 rbl.

Kännud ja käbid ehk alkoholi wõimus. Naljamäng 1 waatuses. Tegel.: 6 m., 2 n. Hind 30 kop. — Mäng. luba hind ühes 8 raam. on 3 rbl., ilma raamatuteta 2 rbl.

Laenatud naine. Naljamäng 1 waatuses. Tegel.: 3 m., 2 n. Hind 30 kop. — Mäng. luba hind ühes 5 raam. on 3 rbl., ilma raamatuteta 2 rbl.

Laen ja wargus. Algupäraline karskusesihiline näitemäng 3 waatuses. P. Madisson. Tegelased: 8 m., 2 n. Hind 35 kop. — Mäng. luba hind ühes 10 raam. on 4 rbl., ilma rmt. 2 r.

Lambaliha. Naljamäng 1 waatuses. Tegel.: 2 m., 3 n. Hind 30 kop. — Mäng. luba hind ühes 5 raam. on 3 rbl., ilma raamatuteta 2 rbl.

Läbiotsimine. Naljamäng 2 waatuses. Ed. Wilde naljajutu järele. Tegel.: 4 meester., 2 naister. — Hind 30 kop.

Ëyyli. Elviira Willmanni 5-waatusline näitemäng. Tegel.: 7 m., 9 n. Hind 50 kop. — Mäng. luba hind ühes 20 raam. on 10 rbl., ilma raamatuteta 5 rbl.

Marutõbine. Algupäraline näitemäng küla elust 4 waatuses 5 pildis. Kirjutanud O. Brunberg. Teg.: 4 m., 8 n. Hind 65 kop. Mäng. luba hind ühes 12 raamatuga on 10 rbl., ilma raam. 5 r.

Murdunud. Kaarle Halme 4-waatusline näitemäng. Tegel.: 2 m., 4 n. Hind 50 kop. — Mäng. luba hind ühes 6 raam. on 6 rbl., ilma raamatuteta 3 rbl.

Metsajärwe salakütid. Kurbmäng metsanurga rahwa elust 4 waatuses 6 pildis. Kirjutanud O. Brunberg. Tegel.: 8 m., 4 n. Hind 75 kop. — Mäng. luba hind ühes 12 raamatuga on 10 rbl., ilma raamatuteta 5 rbl.

Moisawalitseja saladus. Rudolf Kneiseli lõbumäng 4 järgus. Tegel.: 5 m., 4 n. Hind 40 kop. — Mäng. luba hind ühes 9 raam. on 5 rbl., ilma raamatuteta 3 rbl.

Põhjas. Pildid rahwa elust, 4 waatuses. Maksim Gorki. Tegel.: 12 m., 5 n. Hind 50 kop.

Püwe talus. Külaelu pilt 5 waatuses. A. Kitzberg. Tegel.: 12 m., 5 n. Hind kop. — Mäng. luba hind ühes 18 raam. on 10 rbl.

Rannapiiga. Kurbmäng Eesti rannarahwa elust 4 waatuses. O. Brunberg. Teg.: 7 m., 4 n. Hind 65 kop. — Mäng. luba hind on ühes 11 raam. 10 rbl., ilma raamatuteta 5 rbl.

Tema oma armuke. Lõbumäng 1 waatuses. Tegel.: 5 m., 2 n. Hind 30 kop. — Mäng. luba hind ühes 7 raam. on 3 rbl., ilma raamatuteta 2 rbl.

Usu ja looda. Näitlik pilt perekonnaelust 1 waatuses. Tegel.: 3 m., 1 n. Hind 20 kop. — Mäng. luba hind ühes 4 raamatuga on 2 rbl., ilma raamatuteta 1 rbl.

Uus arm. Näitlik pilt maalt 3 waatuses. Tegel.: 6 m., 3 n. Hind 50 kop. — Mäng. luba hind ühes 9 raam. on 6 rbl., ilma raamatuteta 3 rbl.

Õue Anne õnn. Naljamäng 1 waatuses. (Teine trükk). Tegel.: 5 m., 2 n. Hind 25 kop. — Mäng. luba hind ühes 8 raam. on 3 rbl., ilma raamatuteta 2 rbl.

Õmbleja ja lauljanna. Rahwamäng 4 järgus L. Angeli järele. Tegel.: 6 m., 4 n. Hind 40 k. — Mäng. luba hind ühes 12 raam. on 8 rbl., ilma raamatuteta 5 rbl.

Õomaja (Põhjas). Maksim Gorki. Tegel.: 12 m., 5 n. Hind 50 kop.

Uhe hiire pärast. Naljamäng 1 waatuses. Tegel.: 1 m., 1 n. Hind 25 kop. — Mäng. luba hind ühes 3 raam. on 2 rbl.

Laste näitemängudest. on H. Leoke'se kirjastusel 35 isesugust mängu trükist ilmunud. — Täielik näitemängude ja üleüldine kirjastuse nimekiri saadetakse igale soowijale hinnata kätte.

Igale näitlejale ja näitemängude toimepanijale soowitan järgmisi raamatuid:

Juhatus näitlejatele ja näitemängude toimepanijale. ☞ ☞ ☞

Kirjutanud Kaarle Halme. Hind 25 kop. (Raamat on ilusal, modern paberil trükitud.)

Kuidas wõib näitemängijaks saada. Hind 40 kop.

Tellimiste adress: Феллинъ, Н. Leoke'se raamatukauplus.

Callinnas, Waksali uul. № 3. — Ревель, Рокзальной бульваръ № 3.

Esimene kestade (hülfside) ja papitööde

Wabrik Estimaal.

Paberostikestade (hülfside) ja papitööde wabrik

„Georgi“ Tallinnas enne Tapal

asutatud 1897. a.

Hülfsid kui ka maispaberiraamatud, kõige paremast Prantsuse riisipaberist, on oma headuse ja puhtuse poolest laialt tuntud.

„Georgi“ hülfsid ostes võib iga oltja julge olla, et ta hästi sorteeritud (ilma praagita) ja õige arwe hülfsid karbist eeft leiab.

Peale hülfside valmistatakse kõige uuemat sistemi väljamaa masinate abil kõikjugu papist ja kartongist asju, kõige peenematest ilufarbifestest kuni kõige lihtsamate fraamifarbideni ja fastideni postisaadetuste jaoks.

Firma „Georgi“.

Tundisid antakse

Wene, Saksa, Prantsuse, Inglise, Rootsi, Soome ja Eesti keeles teorialikult ja praktiliselt. Suurel Tartu maanteel nr. 76. Sealsamas tehakse ka tellimise peale igasuguseid

palwe- ja edasikaebtusekirjasid,

ning pidukõnesid ja pulma-, warru- ja matuse-laulusid kõigis ülemalnimetatud keeltes.

Hind kokkuleppimise teel.

Мүүн ja үүрин

kõiksugu näitemängude, divertissementide jne. õhtude jaoks

parukaid, wärwisid

ja muud näojumestuse (grimmeerimise) tarwitusi.

Annan õpetusi ja juhatusi näojumestuses, parukate ja wärwide pruukimises.

Woldemar Karo,

Tallinna Eesti teatri „Estonia“ näojumestaja.

Adr.: Teater „Estonia“, Tallinnas.

Waba-rahwameelse

ilmawaatega ajalehe

„Kaja“

poole aasta tellimine on awatud.

„Kaja“ on piiriäärne, kindla iseseiswuse meelne, oma rahwa kasude eest sõdiw ajaleht. käib neljat aastat, wärdumata kõige nobedamatest noorematest kirjanikkudest kaasa aidatud, välja. Tal on oma trükikoda, raamatukauplus jne., nii et mingisugust kahtlust lehe edasielamise peale olla ei wõi.

„Kaja“ toob iga numbriga „Jutu- ja teaduselisa“ kaasa.

Kesk juunikuud algas lisa ülihoore wabrikutöölise elusse lõikaw roman

„Raua-töölised“

ilmuma ja saab peaaegu aasta lõpuni jooksmas; tema kõrwal palju lüh. algupäralisi ja ümberpanekuid.

„Kaja“ annab, niipalju kui tagawara lubab, igale poole aasta tellijale, suure kalendri „Rahwa Kalender“ ja ka wärwitrukis trükitud „seinakalendri“ ilma hinnata kaasa.

„Kaja“ tellimise hind:

Aasta peale postiga	3 r. — k.		Aasta peale postita	2 „ 50 „
1/2 „ „ „	1 „ 60 „		1/2 „ „ „	1 „ 25 „
1/4 „ „ „	— „ 85 „		1/4 „ „ „	— „ 65 „

Tellimise ja rahakirjade adress: r. Нарва, СПб. губ., въ ред. раз. „Kaja“.

Kõik, keda piiriäärsete elanikkude saatus ja käekäik huwitab, peawad nimelt ajalehe „Kaja“ lugejaks heitma.

Aupaklikult

„Kaja“ toimetus.

S. a. juunik. keskkel hakkas Amerikas, New-Yorgis, uus eestikeelne

nädalaleht

Uus Ilm

i l m u m a.

Lehe ülesandeks on töolisteklassi harimine ja seisukorra selgitamine. Selles sihis töötades tahab leht väljamaal asuwate Eesti tööliste eneste ja nende ning wälja-, Wene- ja kodumaa tööliste wahel waimliseks sidemeks olla ning peale selle ka wäljarändamise, tööolude ja maa muretsenise ning pidamise kohta kindlaid ja õigeid teateid tuua. Lehes ilmuvad juhtkirjad, sõnumed, jutud, laulud, naljad, pildid jne.

Lehe väljaandjaks on **Amerika Eesti Kirjastuse-osaühisus 5000-**rublalise põhjuskapitaliga. Praegu on Osatühisusel juba **90** liiget (nende hulgas 5 feltfi ja organisatfioni) ja **1200** rubla raha kasjas. Peale Osatühisuse enese ja üffikute inimeste toetawad lehte nii warandusliselt kui ka waimliselt **kõik** wäljamaal asuwad **Eesti feltfid** ja **organisatfionid**. Lehte laotakse ja trükitakse oma trükikojas.

Nii suure organiseeritud tagajõu tõttu on lehe käimine **kindlustatud**, kuna ka iga **waba sõna** ja **mõte** wäljamaa lahedamate olude tõttu lehes **ilmuda võib**.

Lehe toimetajaks on **Peter Speef**—endiste „Uudiste“ ja „Kiire“ toimetaja.

Peale kohalikkude sulemeeste on lehel wäljamaal pea igas tähtsamas kohas oma kirjasaatjad ja kaastöölised. Ka kodumaa tegelaste poolt on lehele rohkesti kaastööd saata lubatud. Lehe wäliste kaastööliste hulgas on **Vinda Jürman**, **Eduard Wilde**, **Mihkel Martna**, **Hans Pöögelman** ja teised tuntud kirjanikud.

Lehe hind on postiga:

Amerikas	aastas	3	dollarit;	wälja-, Wene- ja kodumaa	aastas	4	rubl.
"	1/2 "	160	centi;	"	"	"	210 kop.
"	1/4 "	85	"	"	"	"	110 "

Üffit nummer maksab Amerikas 6 centi ja wälja-, Wene- ja kodumaa 8 kop.

Lehe kuulutuselind on peitrea ruumi eest 35 centi ehk 10 kop. Wähemaid summasid võib postmarkides saata.

Osatühisuse juhatus, lehe toimetuse ja talituse aadress on järgmine:

„Uus Ilm“ 400 E. 123. Str. New-York, City. N. Y. U. S. of America.

„Uus Ilma“ peale wõetakse tellimisi ja kuulutusi kodumaa lehtede talitustes wastu. Soowitaw oleks, et lugejad lehe offekohe New-Yorgist telliksid. See kergendaks kirjawahetust, kuna ka leht ruumalt täma wõiks hakata.

Leht saadetakse teele ja kuulutus trükitakse ära ainult siis, kui raha lehe talitusesse on jõudnud.

Amerika Eesti Kirjastuse-osaühisuse juhatus.

505 W. CHURCH STREET, NEW YORK, N. Y.

Detsembrikuust 1908. a. peale ilmub iga kuu
lehtmisel päewadel

poliitiline, majandusline, ilukirjandusline ja teadusline

☞ kuufiri ☜

„Töö“

Oma ülesandeks seab „Töö“ jeltstonda, iseäranis aga töörahwast tema puuduste ja hädadega tutvustada, ta püüab nende seisukohta seletada ja näidata, kuidas nad mõtlema peak-
wad, et oma waimlist ja majanduslist elu tõsta.

Selleks otstarbeks awaldab „Töö“ kirjatoõsid poliitika, majanduse ja ühise lu wallast.
„Töö“ pakub ka mahetewahel kirjeldusi teaduse ja kunsti põllult, niisama ka
lühemaid ilukirjanduslist toodeid.

„Töö“ tutvustab oma lugejaid rahwaste waimlise jõu wooludega ja paneb
nende elu ja edenemisekäiku tähele.

„Töö“ toob teadeid walitsuse asjadest ja üleüldse riigi- ja jeltstonnaelu üle.

Isikralist rõhku aga tahab „Töö“ tööliste ametiühjusliste liikumise ja ühistege-
muse peale panna.

„Töö“ tahab töörahwale wabrikus, käsitöö ja põllutöö harudes mõimakkalt seda
pakkuda, mis meie tööliste iseteadmist ja isetegewust kõrgemale astmele
wõib wiia.

„Töös“ kirjutamad praegu kõige paremad kohalised ja wäljamaal elavad
jeltstondlised ja kirjanduslised jõud, kes töölisteliikumist põhjali-
kumalt tunnemad ja tegelikult ametiühjuses ja töölisteliikumises juhtimat osa on etendanud.

Arwame, et kõigiti oma ülesande kõrgusel seistades ja loobume seltsimeeste poolt, nagu
senini, lahet wastutulemist, millest ka „Töö“ edespidiare ilmumine ära on oleb.

„Töö“ ilmub üks kord kuus,

=====
piltitega
=====

maksab aasta peale ette tellides 1 rbl. 20 kop.

Üksik ühendus hind: rühmised 6 nr. a 20 kop., 7 nr. algades a 10 k.

Ruulutamise hind: lehekülg 16 rubla, 1/2 lehek. 8 rbl., 1/4 lehek. 4 rbl. jne.

Toimetis ja talitus

Tallinnas, Toom-Kuninga uul. nr. 20.

Wene keeles: Ред. журн. „Тöö“, Ревель, Книгстальск. № 20.